

"Lēta medicīna — tā ir utopija"

— tā apgalvo Krāslavas rajona centrālās slimnīcas galvenais ārsts Aleksandrs Jevtušoks. Ar viņu sarunājas LL reportieris Jurijs Petrovskis

Aleksandrs Jevtušoks: Visos Latvijas lauku rajonos situācija veselības aizsardzībā ir aptuveni līdzīga un, salīdzinājumā ar pilsētām, gandrīz bezperspektīva. Piemēram varu minēt vairākus skaitļus: Ministru kabinets 1995. gadā viena cilvēka medicīniskajai aprūpei paredzējis 21 latu. Krāslavas rajona padome atradusi iespēju piešķirt papildus līdzekļus medicīnas vajadzībām, sākotnējo summu palielinot līdz 24,5 latiem. Pirmos piecus mēnešus viss ritēja normāli, taču jūnijā sākās sajukums, nemaz nerunājot par to, ka šogad no budžeta viens mēnesis pazudis.

— Kā lai to saprot?

* Divpadsmitais mēnesis mistiski pazudis no visiem dokumentiem. Sākot no 1. jūnija, finanses sākām saņemt tikai 65 procentu apmērā no plānotā. Šis "jauninājums" tika izskaidrots ar naudas trūkumu budžetā. Par finansēšanas samazināšanu mūs iepriekš neviens nebrīdināja, to uzzinājām vienlaicīgi ar nesaņemto naudu. Bet mūsu plāni taču palikuši iepriekšējiem! Bāzes programma aprēķināta, ņemot vērā 21 latu, bet mums maksā tikai apmēram pusi šīs summas! Bijām spiesti iedzīvotājiem paaugstināt maksu par medicīniskajiem pakalpojumiem.

Līdz šim Krāslavas veselības aizsardzības iestādes ievēroja Ministru kabineta noteikumus,

taču, ņemot vērā pašreizējo situāciju un redzot, ka slimnīca nevarēs izdzīvot, lai saglabātu medicīnu lūdzām palīdzību rajona padomē. Tika pieņemts ļoti "nepopulārs" lēmums un visiem Krāslavas rajona iedzīvotājiem piedāvātas divas alternatīvas. Pirmā — pacientam pašam jāmaksā par medicīniskajiem pakalpojumiem (piemēram, ārsta apmeklējums maksā 1 latu, ārsta izsaukums mājās — 2 latus, ambulatorās procedūras — 40 santīmus, par slimnīcā pavadītu diennakti jāmaksā 2 lati 50 santīmi utt.). Mēs izvēlējamies otro alternatīvu — medicīnisko apdrošināšanu, t. i., katrs iedzīvotājs gadā maksās 12 latus (summa tiek sadalīta pa ceturkšņiem). Līdz ar to slimības gadījumā pacientam par medicīniskajiem pakalpojumiem nebūs jāmaksā. Protams, ja kāds samaksās 12 latus un visu gadu neslimos, nenozīmē, ka nauda gājusi zudumā. Dzīvē gadās visādi. Ir neskaitāmi piemēri, kad jauni

un veseli cilvēki cieš nelaimes gadījumos un slimnīcā jāpavada neviena vien nedēļa. Vēl jo vairāk tāpēc, ka šī nauda netiek izmantota ārstu algām, to izlietos iekārtu un medikamentu iegādei.

Pilsētās medicīna tiek finansēta pilnībā, katrs saņem noteikto 21 latu, bet Ventspilī šī summa, pateicoties vietējo pašvaldību finansēšanai pieaugusi pat līdz 37 latiem. Kā redziet, darba apstākļi mediķiem ir ļoti atšķirīgi. Tāpēc esmu pārliecināts, ka solītie līdzekļi visiem rajoniem būtu jāpiešķir vienādi.

— Kādas ir jūsu darbinieku algas, vai nav samazināti darbinieku štati?

* Mūsu mediķiem algas kā bijušas, tā arī palikušas mazas. Medicīnas māsas saņem 45 latus, ārsti — 65—80 latus, augsti kvalificēti speciālisti — 100 latus. Taču tādu ir maz. Tika samazināti apkalpojošā personāla štati, kā arī no darba nācās aiziet dažām medmāsām, taču viņām tika piedāvāts cits darbs. Jāpiebilst, ka pensionāri pie mums nestrādā.

— Runājot par medicīnisko apdrošināšanu — vai visiem iedzīvotājiem būs jāmaksā vienādi — 12 latī?

* Protams, nē! Bērni līdz trīs gadu vecumam tiek ārstēti bez maksas, no trīs līdz astoņpadsmit gadiem jāmaksā pusi summas. Turklāt no maksas par medicīniskajiem pakalpojumiem atbrīvotas māmiņas un bērni, kas ārstējas stacionārā, kā arī Černobīļas AES avārijas sekū likvidatori, kara dalībnieki un represētie. Nav jāmaksā arī invalīdiem kopš bērnības un bērniem bāreņiem. Pirmās un otrās grupas

invalīdiem atlaides nav paredzētas, jo viņiem medicīnas pakalpojumu apmaksai paredzēta pensijas piemaksa. Šajā ziņā viss ir taisnīgi.

— Kur var iemaksāt apdrošināšanas naudu?

* Sākumā to varēja izdarīt slimnīcas kasē, vēlāk šajā procesā iesaistījās banka. Pašlaik no 41 tūkstoša rajona iedzīvotāju apdrošināti tikai 6 tūkstoši — t. i., astoņpadsmit procenti. Domāju, tas ir informācijas trūkuma sekas. Arī ņemot vērā lielo bezdarbu, daudziem cilvēkiem nav iespējas samaksāt pat vienu latu mēnesī.

Visiem, kas apdrošinājušies, par plānotajām operācijām jāmaksā par 30 procentiem lētāk. Iespējams, ka vēlāk atlaides būs vēl lielākas. Arī protēžu cenas tiek samazinātas līdz 50 procentiem no to sākotnējās vērtības.

Tā kā samazinājušās valsts subsīdijas, šajā laikā Krāslavas un Dagdas slimnīcas nav saņēmušas aptuveni 200 tūkstošus latu, bet līdz jaunajam gadam šī summa palielināsies vēl par 136 tūkstošiem latu. Un tas viss, ņemot vērā, ka divi rentģenaparāti tikko "velk dzīvību" (jauns aparāts maksā 80—100 tūkstošus latu), nav atrisināta transporta problēma.

Neskatoties uz to, nesen pabeigts slimnīcas katlumājas remonts, tāpēc samazinājušās apkures izmaksas.

Sarunas noslēgumā rajona padomes loceklis, Krāslavas rajona centrālās slimnīcas galvenais ārsts Aleksandrs Jevtušoks teica: "Lēta medicīna — tā ir utopija. Tie, kuri to nesapratis tagad, nākotnē maksās divtik."

Foto: L. Onzuls